

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

48. An dispensatio sit strictè interpretanda? Ex quo deducitur resolutio
aliuquorum casuum in particulari. Ex p. 8. tract. 32.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

verf. Rationibus igitur his, &c. est allegatio partis, vt conflat ex eodem text. quia Papa iudicat contra allegata *ibidem*; quidquid dicat communis allegata per Felin. *in dict. secunda limitatione*. In dicto etiam cap. *per venerabilem*, agitur de habente facultatem dispensandi. Quo casu dispensatio non est odiosa, nec restringibilis, nisi respectu illius, cum quo dispensatur, vt tradit Abb. *in d. §. de adulterio*, n. 6. & 11. & *ibid.* Felin. n. 5. idem Abb. *in cap. fin. n. 3. de simon.* Hucusque Valerus.

5. Sed ego puto etiam supradictam limitationem esse satis probabilem, & ideo illam admittit Merolla *tom. 2. cap. dub. n. 1.* cui adde Salas loco citato.

Sup. hoc inf. in Ref. §. 5. 1. inter principium, & medium, a verf. Ex quo fit.

6. Sed *notandum*, certum esse dispensationem extendi ad connexos, & accessorios, & inclusos sub dispensatis. Et ita docet gloss. *in cap. quia in tantum*, *verb. plures de prebend.* quam commendat. Abbas, & Imola *ibidem*, num. 6. Iason *in l. final. num. 43. ff. de constit.* Princip. & *in l. omnium, num. 13. C. de testament.* Felin. *dict. cap. postulasi*, num. 10. de *rescript. similis gloss. 2. in cap. si quis a clero 7. quest. 1.* commendata a Felin. *in cap. 2. col. fin. de simon.* & Abb. *in cap. extirpanda*, §. qui vero, columna 2. de prebendis, & *in cap. cum in curiis*, §. 1. num. 7. de *elect.* & *ibi eius addit.* Vbi quod dispensatus in vno, censetur dispensatus ad consequentia ad illud. Ad idem gloss. *verb. Retinere*, *in cap. non posse, de prebendis*, lib. 6.

Sup. hoc in Ref. nor. præterea, & in eodem §. ad medium.

vbi dispensatus ad duo beneficia curata, per consequens censetur dispensatus super residentia alterius, quam gloss. sequitur Felin. *dict. cap. postulasi*, & Iason *dict. l. fin.* & Andr. Sicul. de *præsent. Cardinal. 1. part. quest. 12. colum. 3.* & dicit communem Rip. *respons. 26.* incipit: *Plura*, n. 32. & eam commendat Abb. *dict. cap. quia in tantum*, numer. 4. ad hoc quod dispensatus super duobus Ecclesiis, non tenetur vni seruire per se, & alteri per Vicarium; sed potest interpellari vtrique seruire, quod verum est quando commodè vtrumque fieri potest; quia scilicet sunt non longe distantes. Ex his itaque collige dispensatum ad aliquid, censeri dispensatum ad accessorium, seu ad id, quod est illi connexum. Quod intelligendum est de accessorio, & connexo inseparabilibus, & sine quo principale non potest subsistere iuste, & vtiliter, vt in exemplis *supra* relatis, & similibus. Secus de accessorio separabili, vt in exemplo gloss. *in cap. statutum, in princip. verb. Canonica*, de *rescript. lib. 6.* quæ dicit, in principio septennio, datur Canonica, non proinde posse ei committi causam aliquam per sedem Apostolicam, quam gloss. commendat Iason *in l. Barbarius Philippus*, n. 11. ff. de *offic. Prætor.* & docet Rebuff. *in prax. benefic. titul. de dispensatione ad plura beneficia*, n. 70. eam etiam commendat Tiraquell. *de viroque retract. titul. 1. §. 7. gloss. 12.* Abb. *in cap. cum apud, de sponsal.* & Felin. *in c. 1. n. 8. versic. Nota 7. eodem tit.*

RESOL. XLVIII.

An dispensatio sit stricte interpretanda? Ex quo deducitur? resolutio aliquorum casuum in particulari. Ex part. 8. tr. 3. Ref. 32.

Sup. hoc supra in Ref. §. ult. & in tom. 7. tr. 1. ex Ref. 287. §. Et tandem omnia.

§. 1. **H**anc questionem pertractant plures, sed ego hic apponam ea, quæ circa illam docet P. Amicus *tom. 5. disp. 6. sect. 2. n. 16.* asserit enim, dispensationem esse stricte interpretandam: colligitur ex *cap. is qui de filiis Presbyterorum* in 6. vbi habetur, dispensationem tanquam odiosam esse restringendam iuxta regulam 1 §. iuris, *Odia conuenis restringi.* Et causa *ibidem* assignatur, cur odiosa sit dispensatio, quia nimirum exorbitat à iure: vnde & iuris vulne-

ratio, exorbitatiõe dicitur. Huic rationi suffragatur *regula 28. iuris*, quæ sic habet: *Quæ à iure communi exorbitant, nequaquam ad consequentiam sunt trahenda.* Et ratio id etiam demonstrat: quoniam odiosum est, eximi à lege, quæ æqualiter omnes obligat. Cæterum hæc intelligenda sunt de dispensatione in materia odiosa, cuiusmodi est dispensatio à lege communi: secus verò est de dispensatione in materia fauorabili, quæ nulli præiudicat; tunc enim tanquam fauor à superiore concessus subdico, latè interpretanda est.

2. Inferitur primo, dispensationem quamcumvis odiosam extendi ad partes sub toto concessio comprehensas, iuxta regulam 80. iuris: *In toto paruem non est dubium contineri.* Vnde si cum aliquo dispensetur in sacerdotio, consequenter dispensatur in reliquis Ordiniibus à sacerdotio præsuppositis. Cum quo dispensatur, vt testari possit, consequenter etiam dispensatur, vt possit codicillum facere.

3. Inferitur secundo, omnem dispensationem, etià odiosam, extendi ad ea sine quibus non potest dispensationis effectus consistere. Exemplum primi fit: dispensatio cum minori ad beneficium parochiale habendum, cum quo consequenter dispensatur, vt non teneatur intra annum ad Presbyteratum promoueri. Exemplum secundi fit: si cum aliquo in Quadragesima dispensatur ad non ieiunandum, nam eo ipso cum eo dispensatur ad carnes comedendas, cum non possit vnum separari ab alio: bene tamen sequitur, si cum aliquo dispensatur, vt possit in ieiunio ova comedere, cum eodem etiam dispensatur, vt possit lactinia etiam comedere. Verum quando dispensatio ipsa intelligenda sit odiosa & restringenda, quando verò fauorabilis & amplianda, constabit ex dicendis de priuilegiis.

4. Inferitur tertio, eam tantum dispensationem esse stricte interpretandam, quæ priuatis personis conceditur, non autem quæ conceditur toti communitati, aut integræ Religioni: nam talis dispensatio equiparatur legi communi, ac proinde iuxta naturam fauoris, & beneficii, erit latè interpretanda. Eadem quoque est de dispensatione, quæ clauditur in corpore iuris: nam hæc etiam equiparatur legi, ac proinde amplam admittit interpretationem. Et hæc omnia docet Amicus *ubi supra*.

5. Sed circa præsentem questionem omnino videndus est Merolla *tom. 2. disp. 4. c. 6. dub. 1. per totum*; vbi postquam probauit dispensationem esse stricte interpretandam; tamen hanc doctrinam vnde cum modis postea limitauit.

RESOL. XLIX.

An potestas dispensandi sit latè, vel stricte interpretanda?

Et ex doctrina huius questionis resoluendi erunt varij casus.

Et tandem queritur, in dubio an potestas dispensandi extendatur, vel virtute illius possit dispensari in aliquo casu, interpretandum sit extendi?

Et quid in dubio, an dispensatio extendatur ad aliquem casum, an tunc interpretandum sit non extendi? Ex part. 8. tr. 3. Ref. 42.

Supra in Ref. que est antecess. sup. hoc supra in Ref. §. ult. & in tom. 7. tr. 1. ex Ref. 287.

§. 1. **S**upra satis probauimus, dispensationem esse stricte interpretandam, ex quo deduximus resolutionem multorum casuum in particulari. Nunc verò videndum est, an idem dicendum sit de potestate dispensandi, vnde postea varij etiam casus resoluendi erunt. Dico igitur cum Amico *tom. 5. disp. 6. sect. 2. numer. 21.* & seq. potestatem dispensandi